

YÖNETMELİK

Radio ve Televizyon Üst Kurulundan:

**SAĞIRLARIN, İŞİTME VE GÖRME ENGELLİLERİN YAYIN HİZMETLERİNE
ERİŞİMİNİN İYİLEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR
HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM**Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, sağırın, işitme ve görme engelli bireylerin yayın hizmetlerine erişiminin iyileştirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yargı yetkisi altındaki ulusal karasal televizyon yayın lisansına veya geçici yayın hakkına sahip ulusal karasal özel medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun sunduğu televizyon yayın hizmetlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanununun 24 üncü maddesi ve 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (ö) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Akşam kuşağı: 18:00-00:00 saat aralığında kalan zaman dilimini,
- b) Ana haber bülteni: Kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla, güncel toplumsal, ekonomik, siyasal, kültürel ve benzeri olay, konu ve gelişmelerin, derlenerek, izleyici veya dinleyicilere, düzenli olarak 18:00-22:00 saat aralığında yayınlanan ve yayın süresi otuz dakikadan uzun olan haber bültenlerini,
- c) Ayrıntılı altyazı: Sağırın ve işitme engellilerin, programlardaki tüm işitsel unsurlara erişimini sağlamak için işitsel unsurların izleyicinin erişimine uygun şekilde yeniden düzenlenmesini gerektiren bir çeviri türünü,
- ç) Dizi filmler: Birden çok bölüm halinde yayınlanan, tavır, tutum, deyiş yönünden birbirine bağlı olan aynı konunun veya birbirini izleyen konular bütünlüğünün işlendiği drama program türünü,
- d) Engelli dostu program: Sağırın, görme ve işitme engellilerin yayın hizmetlerine erişebilmesi amacıyla hazırlanan, ayrıntılı altyazı, işaret dili ve sesli betimleme çeviri türlerinden en az biri ile yayınlanan programı,
- e) Görme engelli: Programların görsel unsurlarına kısmen veya tamamen erişimi olmayan bireyleri,
- f) Güncel piyasa ve döviz durum ekranı: Ekonomiye dair bilgilerin aktarıldığı, para ve sermaye piyasası işlemlerinin ve bu piyasalarda kullanılan araçların değişimlerinin sunulduğu kısa bilgi ekranını,
- g) Hafta: Pazartesi gününden pazar gününe kadar olan yedi günlük zaman dilimini,
- ğ) Hava ve yol durum ekranı: İzleyici kitlesinin bilgilenebilmesi ve önlem alması amacıyla hava sıcaklık tahminlerinin, rüzgâr hızı ve yönü, denizlerdeki sıcaklık ve nem oranı bilgilerinin verildiği; yol durumu ile ilgili alınan verilere göre çalışma yapılan ve kapatılan yolların bilgilerinin yer aldığı ekranı,
- h) İnternet ortamı: Haberleşme ile kişisel veya kurumsal bilgisayar sistemleri dışında kalan ve kamuya açık olan internet üzerinde oluşturulan ortamı,
 - 1) İşaret dili: Duygu, düşünce, istek ve ihtiyaçların ifade edilmesi amacıyla el ve vücut hareketleri ile mimikler kullanılarak oluşturulan görsel dili,
 - i) İşitme engelli: Programların işitsel unsurlarına kısmen veya tamamen erişimi olmayan bireyleri,
 - j) Kamu spotları: Kamu kurum ve kuruluşları ile dernek ve vakıf gibi sivil toplum kuruluşlarınca hazırlanan veya hazırlanan ve Üst Kurul tarafından yayınlanmasında kamu yararı olduğuna karar verilen bilgilendirici ve eğitici nitelikteki film ve sesler ile alt bantları,
 - k) Koruyucu sembol: Yayın hizmetinin içeriği hakkında izleyicilerin bilgilendirilmesi amacıyla medya hizmet sağlayıcılar tarafından kullanılan ortak sembolleri,
 - l) Medya hizmet sağlayıcı: Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmeti içeriğinin seçiminde editöryal sorumluluğu bulunan ve bu hizmetin düzenlenme ve yayınlanma biçimine karar veren tüzel kişiyi,
 - m) Program: Bir medya hizmet sağlayıcı tarafından hazırlanan bir yayın akışı çizelgesi veya katalog içinde yer alan bir dizi görsel ve/veya işitsel unsurun oluşturduğu tek bir bütünü,
 - n) Program tanıtımı: Medya hizmet sağlayıcının, izlenmesini veya dinlenmesini teşvik etmek amacıyla kendi programlarının konusunu ve özelliklerini tanıtmak, yayın günü ve saatini duyurmak veya hatırlatmak üzere yaptığı yayın türünü,

o) Sağır: İşitmeyen ve sağır toplumun kültürünü taşıyan, ana dil olarak işaret dilini kullanan ve dolayısıyla programların işitsel unsurlarına hiçbir erişimi olmayan bireyleri,

ö) Seslendirme: Program içeriğinin görsel olarak yayınlanmasının yanında sesli olarak anlatılmasını,

p) Sesli betimleme: Programlarda, diyaloglar haricindeki bölümleri dolduran bir dış sesin, olayın geçtiği mekânı, zamanı, karakterleri, sessiz gelişen olayları ve benzerini betimleyerek, görünüm ve duyguları anlatmasından oluşan bir çeviri türünü,

r) Skor durum ekranı: Dünyada ve Türkiye’de yapılan spor müsabakalarının toplu sonuçlarının kısaca aktarıldığı bilgi ekranını,

s) Üst Kurul: Radyo ve Televizyon Üst Kurulunu,

ş) Yeşil perde veya mavi ekran: Yeşil perde veya mavi ekran (Green box/Blue screen) yöntemiyle iki görüntüyü birbirinin üzerine oturtma tekniğini, ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte geçen ancak birinci fıkrada tanımlanmayan kavramlar ve kısaltmalar için ilgili mevzuatında yer alan tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sağırın, İşitme ve Görme Engellilerin Yayın Hizmetlerine Erişimine İlişkin Usul ve Esaslar

Engelli dostu programlar

MADDE 5 – (1) Sağırın, işitme ve görme engellilerin yayın hizmetlerine erişimini sağlamak amacıyla engelli dostu programların yayın süresi, medya hizmet sağlayıcının aylık yayın süresi toplamının;

a) En az yüzde onuna altı ay içinde,

b) En az yüzde beşi ayrıntılı altyazı, en az yüzde beşi işaret dili, en az yüzde beşi sesli betimleme çeviri türlerinde olmak üzere yüzde yirmi beşine iki yıl içinde,

c) En az yüzde onu ayrıntılı altyazı, en az yüzde onu işaret dili, en az yüzde onu sesli betimleme çeviri türlerinde olmak üzere yüzde kırkına beş yıl içinde, ulaşmak zorundadır.

(2) Ayrıntılı altyazı, işaret dili ve sesli betimleme çeviri türlerinin üçünün birlikte aynı engelli dostu programda kullanılması durumunda; biri sesli betimleme olmak üzere, iki çeviri türünün birlikte aynı engelli dostu programda kullanılması durumunda, her bir çeviri türünün süresi ayrı değerlendirilir.

(3) Ana haber bültenleri hariç olmak üzere haftada en az iki akşam kuşağı programının, ilk yayınlarında ya da ilk yayınlarını takiben bir hafta içinde engelli dostu program olarak yayınlanması zorunludur.

(4) 02:00-06:00 saatleri arasında yayınlanan engelli dostu programlar, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen oranların hesaplanmasında dikkate alınmaz.

(5) Ana haber bültenleri hariç olmak üzere engelli dostu programların yayınlanacakları gün ve saat ile ayrıntılı altyazı, işaret dili ve sesli betimleme çeviri türlerinden hangisi ile yayınlanacağı yayın tarihinden en az bir gün önce kamuoyuna duyurulur. Program tanıtımlarında, engelli dostu programda yayınlanacak çeviri türü bilgisinin bulunması zorunludur.

(6) Engelli dostu program olarak yayınlanan dizi filmlerin, devam eden bölümlerinin de engelli dostu program olarak yayınlanması zorunludur.

(7) Engelli dostu programların başında, sonunda ya da bölüm aralarında yayınlanan ticari iletişim, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen oranlara ulaşılmasının hesaplanmasında dikkate alınmaz.

(8) Engelli dostu programların yayınlanma oranlarına ilişkin istatistiksel veriler usule uygun olarak doldurulmuş Ek-1’de yer alan form ile her ayı takip eden on gün içinde Üst Kurulun izlemeburo@rtuk.gov.tr internet adresine elektronik posta ile gönderilir.

Haberlere erişim

MADDE 6 – (1) İfade ve haber alma özgürlüğünün sağlanması amacıyla medya hizmet sağlayıcıların;

a) Ana haber bültenlerinden birini günlük olarak işaret dili ile yayınlaması,

b) Hava ve yol durum ekranlarını seslendirmesi,

c) Güncel piyasa ve döviz durum ekranlarını seslendirmesi,

ç) Skor durum ekranlarını seslendirmesi,

zorunludur.

(2) İşaret dili ve/veya ayrıntılı altyazı ve/veya sesli betimleme çeviri türleri kullanılsa dahi ana haber bültenleri, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen oranların hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun yükümlülükleri

MADDE 7 – (1) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, Üst Kurula bildirdiği en az üç kanalında, bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yayın yapar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

İşaret dilinin yayın ölçüleri

MADDE 8 – (1) İşaret dilinin programlarda kullanımında; işaret dili çevirmenine yeşil perde veya mavi ekran uygulaması ile ekranın en az sekizde biri ölçülerinde yer verilmesi, çevirmenin bel plan görüntüsünün ekrana getirilmesi zorunludur.

Kamu spotu başvuruları

MADDE 9 – (1) Kamu spotlarında ayrıntılı altyazı, işaret dili ve sesli betimleme çeviri türlerinden en az birinin bulunması gerekmektedir. Bu çeviri türlerinden herhangi birini bulundurmayan kamu spotu başvuruları Üst Kurulca reddedilebilir.

(2) İşaret dili ve/veya ayrıntılı altyazı ve/veya sesli betimleme çeviri türleri kullanılsa dahi, kamu spotları bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen oranların hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Koruyucu sembol sistemi

MADDE 10 – (1) Koruyucu Sembol Sisteminde kullanılan sembollerin seslendirilmesi zorunludur.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı, 9 uncu ve 10 uncu maddeleri yayımından üç ay sonra, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Radyo ve Televizyon Üst Kurulu yürütür.

[Eki için tıklayınız.](#)